

Rättsstat och NSD-land

Syfte

- genom en fallstudie ge deltagarna tillfälle att reflektera över hur en rättsstat ("Rule of law") förhåller sig till ett något så när demokratiskt land

1. Landskamp mellan Danmark och Sverige

Det var EM-kval i fotboll mellan Danmark och Sverige försommaren 2007. Svenskarna gjorde snabbt 3 mål i följd men danskarna som spelade på hemmaplan hämtade sig och hade en bit in i andra halvlek kvitterat till 3-3. Landslagen – ärkerivaler så länge man kan minnas – bjöd båda på ett lysande spel och stämningen var på topp bland de 42 000 åskådarna. I matchens 89:e minut utvisades en dansk spelare sedan han givit sin svenske motståndare ett knytnävsslag i magen – det var upplagt för en avgörande svensk straffspark.

Då rusade en åskådare in på planen och hann slå till domaren innan han övermannades. Matchen avbröts och domaren tilldömde det svenska laget segern med 3-0.

2. Bikupa (se Metodbanken)

- Var det rätt av domaren att bryta matchen?

3. Diskussion

- Gå igenom och lista argumenten från bikupan.
- Får några av dem ökad tyngd av UEFA:s disciplinära regler?
Artikel 19 § 1: Om en match inte kan spelas eller slutföras helt, kan den fräntas det ansvariga förbundet eller den ansvariga klubben (...)
§ 2: I allvarliga fall kan det innebära fler sanktioner för det ansvariga förbundet eller den ansvariga klubben enligt artikel 14, paragraf 1.
Artikel 14 § 1: Varje lag som har fräntagits en match ska dömas att ha förlorat matchen med 0-3 (...)
- Enligt opinionsundersökningar efteråt ansåg de allra flesta i både Danmark och Sverige att domaren handlat riktigt. En enda krönikör ansåg att matchen borde ha fortsatt och han fick mängder med e-post från upprörda läsare. Hur ska denna samstämmiga opinion tolkas?

4. Genomgång

- Fotboll är till form och innehåll ett regelstyrt men inte demokratiskt spel. De formella reglerna – som inte klagör vad just fotboll går ut på – kan sammanfattas i fyra punkter:
 1. Domare och övriga funktionärer är opartiska
 2. Reglerna är givna i förväg och ändras inte under matchens gång
 3. Spelare och funktionärer får inte utsättas för övergrepp
 4. Det finns möjligheter att överklaga ett domslut

- Det finns klara likheter mellan ett sådant spel och en **rättsstat** med följande kännetecken:
 1. Normen om *Lika hänsyn* gäller inom rättsväsendet. Alla är lika inför lagen (Rättslikhet)
 2. Inget brott utan lag och lagen kan inte ändras godtyckligt (Rättssäkerhet)
 3. Ingen riskerar att utsättas för myndighetsövergrepp eller olagligt våld (Rättstrygghet)
 4. Var och en som utsatts för brottslig handling kan få rättslig hjälp (Rättstillgänglighet)

5. Diskussion

- Är det rimligt att jämföra en rättsstat med en regelstyrd fotbollsmatch eller finns det viktiga skillnader som gör att liknelsen haltar?
- Om liknelsen håller, behöver då en rättsstat verkligen vara något så när demokratisk när en fotbollsmatch helt klart inte är det?